

TRANSPERSONER

– en del av HBT-samhället!

Transpersoner har alltid funnits inom gayrörelsen, ända sen Stonewall. På klubbar, i umgängeskretsar, inom organisationer och ibland i media har transpersonerna funnits med, men kanske ofta utan att få del av de politiska segrar som vunnits. Idag, med ett HBT-samhället som står för mångfald, så har transpersoner en självklar plats på samma villkor som alla andra. HBT står för homosexuella, bisexuella och transpersoner, alla de vi numera räknar in i familjen!

Vad menas med transperson?

Transperson är ett paraplybegrepp som tillkom framförallt för att kunna vara en samlande term i sexualpolitiska frågor och för att inte exkludera någon som kunde antas gynnas av en transvänlig politik.

RFSLs definition av begreppet är "Transpersoner är individer vars könsidentitet och/eller könsidentitetsuttryck tidvis eller alltid skiljer sig från normen för det kön som registrerats för dem vid födseln. Varje individ måste själv få definiera sin identitet och avgöra om hon vill definiera sig som transperson eller något annat."

Att vara transperson är inte i sig en typ av könsidentitet utan ett sätt att förhålla sig till könsidentiteter.

Transpersonsbegreppet har sin grund i hur samhällsnormen förhåller sig till transpersoner och "transperson" behöver alltså inte vara en

gruppidentitet som till exempel böj eller lesbisk.

Transpersoner definierar sig sällan som detta utan enskilda transpersoner brukar kanske hellre mena att de är bara män, kvinnor, neutrer, eller olika kombinationer av detta. De definierar sig kanske också som transsexuella, transvestiter, transgenderister, drag-Queens, drag-Kings eller något annat.

Vilka är transpersoner?

Eftersom transperson är just en paraplyterm är det viktigt att veta att det finns många olika sätt att vara transperson på. Det finns många olika begrepp och definitioner och därmed är även livssituationer och problematik olika.

De begrepp som är de mer kända och som här tas upp är transsexuell, intersexuell, transvestit, transgenderist/transgendered och drag-Queen/King. De förkortas hädanefter TS, IS, TV, TG och DragQ/K. Förkortningarna MTF resp. FTM betyder male-to-female och female-to-male, ett vanligt sätt att klargöra både vilket kön

personen har/hade biologiskt och vilket kön personen känner sig som/anser sig ha. *Transpersoner kan vara antingen homo-, bi- eller heterosexuella.*

De kan antingen betrakta sin sexualitet utifrån det kön de upplever sig ha eller utifrån det kön samhället anser de har.

Transsexuella: En transsexuell person upplever sig tillhöra det motsatta könet och önskar oftast korrigera den felaktiga kropp han/hon har genom hormonbehandling och kirurgi.

Transsexuella kan ha olika bakgrund där man antingen känt redan från tidig barndom att man tillhörde det "motsatta" könet, eller upptäcker det senare i livet. Hur man sen hanterar känslorna däromkring tar sig också olika uttryck. Vissa har perioder i livet av anpassning och gradvis insikt i vad som egentligen är det grundläggande felet.

Svårigheten att komma till insikt om problemet kan leda till långa perioder av funderingar och kanske även för en del manifesteringar av det som man mer eller mindre medvetet känner är ens rätta könsroll genom ett homosexuellt eller transvestitiskt beteende.

För andra är det uppenbart redan från början vilket kön de borde fötts som och uppväxten och tonåren innebär grymma upplevelser av vad samhällets syn på saken är.

Intersexuella: Intersexuella är individer som fötts med oklar könstillhörighet, det vill säga att det vid födseln inte gick att utifrån biologiska fakta könsbestämma barnet. De barn som idag föds utan en, rent biologiskt, entydig könstillhörighet blir idag ändå efter utredning registrerade som pojkar eller flickor. I de fall det av läkaren anses påkallat opereras också barnet för att mer likna det registrerade könet.

Det finns organisationer för intersexuella som idag arbetar för att dessa barn inte skall opereras och/eller könsbestämmas innan de är så gamla att de själva kan tala om vilken könstillhörighet de anser sig ha.

Transvestiter: En transvestit känner ett starkt behov av att klä sig i det andra könets kläder.

Transvestiter är inte fetischister, men vissa TV har även en fetisch för det andra könets

kläder. Många av dessa menar dock att den stora drivkraften även för dem ligger i en önskan att få uttrycka en del av sin personlighet snarare än ett sexuellt behov.

Vissa TV har en klar identitet som det kön de har biologiskt men det finns också andra som, som omklädda, har en stark känsla av att tillhöra det motsatta könet.

Känslan av att ha en dubbel, antingen både manlig och kvinnlig, ingendera eller ett tredje kön kan också finnas, antingen alltid, tidvis eller bara som omklädd. Hur ofta man klär om och i hur stor utsträckning varierar. Det finns både MTF-TV och FTM-TV.

Transgenderist/
transgendered :
Transgenderist används ibland i Sverige som definierande begrepp om personer som inte anser sig passa in i de ramar som definitionerna TS/TV/ DragQ/K utgör. Personer som inte definierar sig som TS men mer eller mindre konstant lever i det motsatta könets roll och kanske även tar hormoner men utan att för den skull önska genomgå ett kirurgiskt och/eller juridiskt könsbyte kan beteckna sig som transgenderister.

Transgenderist blandas ibland ihop med trans-gendered, en engelsk paraplyterm liknande begreppet transperson. Om någon benämns som transgendered behöver det alltså inte alls betyda att personen är transgenderist.

Bland de personer som kan välja att definiera sig som transgendered finns personer som anser sig tillhöra det motsatta könet, helt eller delvis men inte manifesterar detta i kläder, uttryck och/eller beteende

Drag Queen/King kan inte sägas vara en identitet utan är ett beteende som omfattas av transpersons-begreppet. Att vara drag-Queen eller drag-King innebär att man på scen, på fester eller i liknande sammanhang på något sätt manifesterar den motsatta könsrollen och leker med den genom att använda kläder, attribut och andra uttryck.

Det är ett sätt att visa på olika könsroller och en lek med gränser. Det behöver inte alls betyda att personen som gör det i sin identitet är könsöverskridande utan det kan vara just bara en lek. Men även personer med en stark känsla av att tillhöra det motsatta könet kan ägna sig åt drag show, antingen på skoj eller som ett tryggt sätt att testa sina känslor kring sin egen könsidentitet.

Livssituation och problematik

Eftersom transpersons-begreppet omfattar många olika människor med olika könsidentiteter och könsidentitetsuttryck är givetvis även livssituationerna och problemen olika. Det kan handla om allt från trassliga uppväxter med ett ständigt famlande efter vad som egentligen är fel till mycket

konkreta problem med att förhålla sig till sin egen kropp och sexualitet och dessutom sociala problem ovanpå detta.

Att ha en könsidentitet som avviker från normen kan innebära att uppfattas på ett sätt samtidigt som man känner sig på ett annat sätt och alla sociala och psykologiska problem detta medför. Det kan också vara att aldrig få bli bekräftad som den man/kvinna man för tillfället känner sig som, trots att man gjort allt man kan vad gäller kläder och uppträdande.

Transsexuellas problem med utsatthet i samhället vid könsbytesprocessen är inte detsamma som transvestiters problem med att inte våga leva öppet.

Men risken för att utsättas för diskriminering, hot och våld på grund av sin enligt samhället avvikande könsidentitet och eller könsidentitetsuttryck är problem som gäller alla transpersoner.

Likaså drabbas alla transpersoner av de mycket starka tabun som finns kring könsidentiteter och hur de bör se ut. Det är också ont om transpersoner som kan vara förebilder inom HBT-samhället. Detta gör att transpersoners situation ofta ser betydligt sämre ut än homo- och bisexuellas vad gäller att komma till insikt om sin identitet och bli öppen med den.

Det finns heller inte någon större samlad kunskap i Sverige om transpersoners livssituation

och hälsa. Denna kunskapsbrist leder till att transpersoner diskrimineras vid myndighetskontakter, i skolor och på arbetsplatser. Det försvårar också sociala relationer för den enskilde transpersonen där kunskapsbristen kan leda till att man av rädsla för att uppfattas felaktigt helt undviker att berätta om sin identitet.

Hur bör vi bemöta transpersoner?

Precis som för alla andra människor är det viktigt för transpersoner att bli bemötta med respekt för sin könsidentitet och sexuella läggning.

Kunskap

För att kunna bemöta en person med respekt krävs ofta kunskap om den personen. En de viktigare sakerna att känna till vad gäller transpersoner är att man måste skilja på sexuell läggning och könsidentitet.

Att vara transperson är inte att ha en sexuell läggning utan ett, enligt samhället, könsöverskridande beteende.

Det är också viktigt att hålla isär sexualitet och könsidentitet i språket så att HBT inte blir homo- bi- och transsexuella. Eftersom de två förstnämnda har med sexualitet och det sista med könsidentitet att göra leder sammanblandningen till felaktiga associationer.

Den gör också att andra transpersoner än transsexuella glöms bort.

Språket är nämligen också en viktigt faktor när man ska

synliggöra transpersoner. Därför är det viktigt att inte blanda ihop de definitioner som ryms inom transpersons-begreppet och inte säga eller skriva transsexuella när man egentligen menar alla transpersoner. Man bör heller inte "blanda och ge" i sitt språk eller sin text så att man inte gör skillnad på till exempel drag-Queens och transvestiter.

Könsidentitet

Könsidentitet är en minst lika viktig del av en människas identitet som hennes sexuella läggning.

Den enda som med säkerhet kan säga något om en enskild individs könsidentitet är den individen.

Detta eftersom könsidentiteten inte behöver vara liktydig med biologiska företräden eller vad som syns i ID-handlingar.

Transpersoner har ofta erfarenhet av att sällan eller aldrig få sin könsidentitet bekräftad varför det är väldigt viktigt att respektera vilken könsidentitet transpersoner har och att visa detta. Om du är osäker på en transpersons könsidentitet så är det bättre att fråga än att anta något som inte stämmer. Tänk på att ämnet kan vara känsligt och ställ dina eventuella frågor med respekt för personens integritet.

Respekt

Att bemöta en transperson med respekt innebär att man

måste ta reda på vilket kön personen uppfattar sig som och vilket namn och pronomen (han/hon/en) personen föredrar. Samt att alltid respektera de önskemålen.

Det räcker alltså inte med att ta reda på vilket kön personen vill bli bemött som, du måste själv aktivt göra vad du kan för att bemöta personen på ett respektfullt sätt. Detta betyder till exempel att även om du

inte själv kan se den två meter långa personen med dåligt översminkad skäggstubb och grova kängor som kvinna så bör du ändå försöka på alla sätt att bemöta personen som om det är en kvinna om hon säger att hon känner sig som det.

Det betyder också att du gör vad du kan för att lära dig exempelvis en FTM-TS nya namn och pronomen så snabbt som möjligt om han har deklarerat sin "nya"

könstillhörighet för dig även om det känns konstigt för dig som känt personen som kvinna. Dessa önskemål ska givetvis också respekteras när personen inte själv är närvarande.

Genom att bekräfta transpersoners könsidentitet, bejaka deras rätt till den, sätta dig in i deras problematik och själv inte diskriminera transpersoner hjälper du HBT-samhället att ta ytterligare ett steg på vägen mot mångfald!

Mer information

Vill du veta mer om transfrågor och/eller transproblematik? Vill du bjuda in till ett transinformationsföredrag?

Kontakta RFSLs förbundsstyrelse via informationssekreterare Robert Karlsson-Svärd 08 – 736 02 13 eller via mail till fs@rfs.se. Det går också att kontakta Lukas Romson, lukas.romson@rfs.se eller Alexandra Milton alexandra.milton@rfs.se, båda förbundsstyrelsemedlemmar. Du kan också kontakta din lokala RFSL-avdelning.

Vet du någon transperson som behöver hjälp?:

Kontakta din lokala RFSL-avdelning, eller, om det gäller någon som är utsatt för brott, Brottsofferjouren för homo- och bisexuella samt transpersoner 08 – 736 02 10

Information på nätet, 2001-08-01:

Svenska:

www.rfs.se

RFSL håller på att bygga upp sina transsidor. Sommaren 2001 finns svar på FAQ, viss dokumentation och information om transpersoner samt information om vad RFSL gör för transpersoner. Samt Sveriges största HBT-chatt ! Mer material kommer.

www.transa.nu

Största chatten för främst transvestiter i Skandinavien. Har även en hel del information. Främst för MTF-TV

<http://www.geocities.com/transforum2000/links.html>

Hemsidan från ett transforum som hölls i Malmö hösten 2000. Har även ett bra länkbibliotek.

Internationellt:

Medicinskt:

www.hbigda.org

Officiella hemsidan för Harry Benjamin international gender dysphoria association, den organisation som utarbetar de internationella riktlinjerna för behandling av transsexuella.

<http://www.symposion.com/ijt/index.htm>

The International Journal of transgenderism. Nyhetsförmedling som tar in artiklar som handlar om ämnet från läkare, psykiatriker m.fl. Mest om transsexualism eftersom det är där det forskas mest men en del annat också.

Nyhetsförmedlingar och politiska organisationer:

<http://www.ifge.org/>

Informationsorganisation med nyhetsförmedling, papperstidning och stort antal böcker med transtitlar

<http://www.transsexnews.com/>

Amerikansk nyhetsförmedling

<http://www.pfc.org.uk/>

Hemsidan för den engelska transorganisationen Press for Change

Sveavägen 57-59
Box 350, SE-101 26 Stockholm, Sweden
Hemsida www.rfs.se

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande
The Swedish federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights
Member of International Lesbian and Gay Association (ILGA)

Förbundskansli

+46 8 736 02 13
forbund@rfs.se

Hivkansli

+46 8 736 02 11
hivkansli@rfs.se

Kom Ut!

+46 8 736 02 17
komut@rfs.se

Fax

+46 8 30 47 30